

Den Haag, 20 september 2022.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties (van TK en van EK),

Met betrekking tot het domein OCW heb ik al eens opmerkingen gemaakt. Het meest in het oog springend is daar natuurlijk het punt van het BSN (waarover de student in Europees Nederland, afkomstig van Caribisch Nederland, niet vanzelfsprekend beschikt, en waarover al enig stampij is gemaakt - ook door de Nationale Ombudsman - maar zonder feitelijk resultaat tot op heden). Ook het diplomaregister lijkt me een punt waarvan ik meen dat de Caribisch Nederlandse student er niet vanzelfsprekend van meeprofiteert, althans niet in gelijke mate als waarin de Europees Nederlandse student dat doet. En dat terwijl dat register voor havo, vwo, etc. al verscheidene jaren bestaat. Kortom, alleen al uit deze laatstgenoemde observatie valt af te leiden dat de Caribisch Nederlandse leerling/student er in de Nederlandse context niet toe doet, of, zo u wilt: er maar een beetje bijhangt.

Dan is er nog zo'n verschil in dit OCW-domein, maar wel van een heel ander karakter. En wel dat van de arbeidsvoorwaarden. Ik hoef u niet uit te leggen hoe arbeidsvoorwaarden in collectief verband tot stand komen: vertegenwoordigers van werknemers en van werkgevers komen in onderhandeling tot een CAO. In hoofdzaak is dat het proces. In Caribisch Nederland heeft deze ontwikkeling nog geen grote vlucht genomen. Er is wel het besef dat er "iets" moet zijn, of moet komen. Inmiddels is er het zgn. "Personeelshandboek Onderwijspersoneel Caribisch Nederland" uit 2019. Dit is een uitgave van de Rijksdienst Caribisch Nederland en de verantwoordelijkheid voor de inhoud ligt bij het ministerie van OCW, directie FEZ, afdeling Arbeidszaken.

Ik ben ervan overtuigd dat dit handboek met de beste bedoelingen is opgesteld. Het overlegmodel tussen werknemers en werkgevers en de organisatie van vakbonden is in Caribisch Nederland (en meer in het bijzonder: op de afzonderlijke BES-eilanden) immers nog niet tot volle wasdom gekomen. Maar om dan als ministerie een handboek te gaan maken met verwijzing naar wetten die - het is tot op heden niet anders - veelal een BES-karakter kennen, lijkt me een keuze die ook anders kan worden genomen.

Docenten in Caribisch Nederland zijn tweederangs docenten. De "CN-CAO" behelst meer uren, minder salaris en slechtere arbeidsvoorwaarden. Terwijl er voor Europees Nederland een "eerlijke" CAO is (namelijk op basis van onderhandeling) moeten de BES docenten genoegen nemen met een zeer slecht dictaat (bij gebrek aan onderhandelingsresultaat is er het "handboek"). De onderwijsdoelen die behaald dienen te worden zijn hetzelfde, het geld komt uit dezelfde pot en toch is de uitwerking verschillend voor Europees en Caribisch Nederland.

In zo goed als alle beleidsterreinen, en dus ook in die van OCW, is het grofweg zo dat of Caribisch Nederland er niet toe doet of er komt een specifiek BES-sausje over het beleid. Dat laatste lijkt hier nu ook het geval; het komt mijns inziens voort uit de tijd van het 'land Nederlandse Antillen', want uit die tijd stammen nog heel veel wet- en andere boeken wanneer het gaat over beleid, wet- en regelgeving op de BES-eilanden in zo goed als alle beleidsterreinen. Dat was toen - in de aanloop van de omslagdatum 10-10-10 - een bewuste keuze, maar naar mijn stellige overtuiging eentje die de ontwikkelingen op de BES-eilanden in brede zin alleen maar vertragen of zelfs in het geheel stil doen staan.

Immers, zo komt de *inclusieve* gedachte die kenmerkend is (of: zou moeten zijn) van het idee dat Caribisch Nederland en Europees Nederland gezamenlijk het land Nederland vormen, niet goed of eigenlijk helemaal niet uit de verf. Zo blijft er altijd een Europees en een Caribisch Nederland dat maar niet tot elkaar komt.

Intermezzo: Voor de goede orde merk ik op dat ik ook wel zie dat het in één klap van toepassing verklaren van de Europees Nederlandse wet- en regelgeving op het dagelijks leven in Caribisch Nederland de koloniale gedachten aanwakkert. Dat lijkt me ongewenst en veel aandacht zou dan ook moeten worden besteed aan een zorgvuldig voorlichtings- en implementatietraject. Natuurlijk herken ik gevoelens van eilanders die het liefst hun eiland als hun eigen koninkrijk bestempelen (met eigen besturing zonder bemoeienis van buitenaf) maar dan wel graag de uitkeringen en andere financiële inkomsten op een Europees Nederlands niveau zien. Dan zeg ook ik, het is van tweeën één!

In mijn optiek: de stip op de horizon is/zou moeten zijn "alle wet- en regelgeving in Europees Nederland is ook van toepassing in Caribisch Nederland, behoudens de specifieke wet- en regelgeving (i.c. die t.b.v. het openbaar lichaam) waarvan de behoefte voortkomt uit wezenlijk verschillende omstandigheden in Caribisch ten opzichte van Europees Nederland". Een en ander in lijn met de gedachte die is neergelegd in de Grondwet. Die stip op de horizon staat daar al sinds 10-10-10 en we zijn inmiddels twaalf jaar verder...

Dus ook in het onderwijs zie ik bij voorkeur geen handboek van het ministerie of van RCN, maar een leerproces waarin werkgevers en werknemers tot elkaar komen in een CAO. En dat in een Nederlandse context. Dus de onderwijsbonden (AOB en CNV Onderwijs zijn, als de twee grootste vertegenwoordigers van werknemers in het onderwijs, cc: geadresseerd van dit schrijven) vertegenwoordigen ook het personeel op de BES-eilanden en aan de kant van de werkgevers is het werkdomein ook: geheel Nederland, dus inclusief Caribisch Nederland (zo heb ik de VO-raad ook cc: geadresseerd). En wat er dan uitkomt als CAO, is van toepassing in geheel Nederland, zowel het Europese deel als het Caribische.

Ook hier is sprake van een stip op de horizon waarin een handboek best een plek kan krijgen, zolang alle partijen zich maar realiseren dat er nog een weg te gaan is. Het doel is dan een gemeenschappelijke CAO voor geheel Nederland!

Het gaat nu over de onderwijs-CAO maar u kunt zich voorstellen dat in alle beleidsterreinen een dergelijke 'worsteling' met gedachten en uitgangspunten zich afspeelt. Ik geef u - Commissie Koninkrijksrelaties - dan ook nadrukkelijk in overweging andere commissies van dit denkkader te overtuigen. Alleen dan kunnen we afscheid nemen van de huidige praktijk waarin eersterangs-Nederlanders in Europees Nederland wonen en tweederangs-Nederlanders in Caribisch Nederland.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,

A Cornelis Houtmanstraat 9-b,
2593RD Den Haag.

E jhtm.nl@gmail.com

W <http://statia.nu> of <http://statia.nu/nl>

cc: *Nationale Ombudsman, Algemene Onderwijsbond (AOB), CNV Onderwijs, VO-raad*

Bijlage: Verdieping bij mijn (*voorliggende*) brief over de CAO in het onderwijs